

## **Rozwojowa nie płynność mówienia**

Jednym ze specyficznych trudności związanych z opanowaniem przez dzieci w wieku przedszkolnym systemu językowego jest **niepłynność mówienia**. Polega ona na powtarzaniu sylab i wyrazów, przeciąganiu głosek, pauzach, powtórkach i wtrąceniach.

Często w takich sytuacjach rodzice nie wiedzą, jak mają postępować, budzi to ich lęk i obawę o dalszą mowę ich pociech. Warto wiedzieć, że dziecko w wieku przedszkolnym jest nieświadome występującej w jego wypowiedzi niepłynności. Niektórzy rodzice zauważając niepłynność w mowie dziecka popełniają błędy np. proszą żeby dziecko mówiło wolniej lub żeby powtórzyło słowo. Taka sytuacja wpływa niekorzystnie na funkcjonowanie malucha. Zaczyna ono bać się mówienia, powstaje lęk przed wypowiedzianiem się – czyli błędne koło: dziecko boi się mówić, aby nie zająknąć się, a zająknięcia powstają z powodu lęku przed wypowiedzianiem się. Niewłaściwa reakcja otoczenia może utrwalić niepłynność w mówieniu dziecka. Jeżeli rodzice postępują właściwie, czyli nie zwracają uwagi na niepłynność, wówczas zmniejsza się ona razem z nabywaniem przez dziecko kompetencji językowych.

### **Rozwojowa nie płynność mówienia**

Za normalną niepłynność w mówieniu możemy uznać taką, która jest niezauważalna i występuje rzadko. Mówienie płynne to takie, kiedy wypowiedź jest budowana w odpowiednim tempie i rytmie. Charakteryzuje się swobodnym przechodzeniem od jednego elementu wypowiedzi do następnego. Rozwojowa niepłynność mówienia powstaje wskutek intensywnego rozwoju mowy u dziecka.

### **Objawy rozwojowej niepłynności mówienia**

- Powtarzanie sylab np. *da-da-damilalę; ma-ma-ma-mo*
- Powtarzanie głosek np. *a-a-a; y-y-y*
- Powtarzanie wyrazów np. *daj daj mi lalę*
- Przeciąganie głosek np. *mmmam lalę*
- Pauzy – wyraźnie przerwy między wyrazami
- Blokowanie wyrazów np. *d...daj mi lalę*
- Wtrącenia np. *eee daj mi no lalę*

### ***Przyczyny rozwojowej niepełności mówienia***

Dziecko:

1. Pomimo, że chce mówić, nie ma motywacji do mówienia, bo nie wie o czym mówić (*zaburzenia procesu motywacyjnego*).
2. Wie, o czym mówić, ale nie wie jakich słów i reguł gramatycznych użyć, ma trudności z właściwym doбором elementów językowych (*zaburzenia językowe semantyczno-syntaktyczne*).
3. Nie może wyartykułować dźwięków, brakuje synchronizacji – jednoczesnej koordynacji w czasie – mówienia z myśleniem (*zaburzenia motoryczne*).
4. Czuje dyskomfort podczas mówienia, odczuwa lęk przed mówieniem (*zaburzenia emocjonalne*).
5. W nowej sytuacji, z nowymi osobami ma trudności w wypowiedaniu się (*zaburzenia umiejętności komunikacyjnych*).
6. Ma trudności z kontrolą słuchową własnej wypowiedzi (*zaburzenia kontroli wypowiedzi*).

### ***Jak postępować – wskazówki dla rodziców:***

1. Zachować spokój w momencie pojawiającej się niepełności w wypowiedzi dziecka.
2. Nie zwracać uwagi dziecka na niepełności w mówieniu np. kiedy dziecko mówi – nie należy prosić, by powtarzało niepełnie wypowiedziane słowa.
3. Przytulić dziecko, wziąć na kolana i rozmawiać o tym, co chciało opowiedzieć, mówić spokojnie wydłużając samogłoski, wolno np. „aach taak, chciaałeś mi oopowiedzieeć, coo dziś roobiiiłeś w doomuu” – mówić do dziecka czule.
4. Słuchać tego, o czym dziecko chce opowiedzieć, a nie jak mówi.
5. Ograniczać nadmiar bodźców (programy telewizyjne, programy komputerowe – szczególnie wywołujące napięcie, strach).
6. Przestrzegać stałego rytmu dnia (pory posiłków, odpoczynku), żyjemy przecież w rytmach: styczeń, luty, marzec, (...); poniedziałek, wtorek, środa, (...), rano, południe, wieczór itp.

7. Bawić się z dzieckiem w domu przy spokojnej muzyce w tle.
8. Dostrzegać mocne strony dziecka, stosować pochwały np. „bardzo podoba mi się jak posprzątałeś zabawki, jesteś w tym mistrzem, brawo”.
9. Organizować wspólne zabawy na świeżym powietrzu, w piaskownicy, nad wodą .
10. Mówić do dziecka również szeptem.
11. Zachęcać do zabaw oddechowych – dmuchanie na piórka, wiatraczki, waciki, bibułki; grać na organkach, harmonijce, flecie.
12. Grać z dzieckiem na instrumentach perkusyjnych – zabawy w odtwarzanie rytmów .
13. Układać z dzieckiem rytmy z: klocków, patyczków, kapsli po sokach, obrazków, zabawek, np. „klocek, klocek, kapsel, klocek, klocek, kapsel – następnie wolno przeczytać ułożony rytm”.
14. Śpiewać z dzieckiem znane piosenki, mówić wierszyki, rymowanki - w tempie umiarkowanym i wolnym.
15. Starać się lepiej rozumieć własne dziecko, pomóc mu w wyrażaniu uczuć, nazywać je np. „rozumiem, że jesteś niezadowolony”.
16. Stosować masaże rozluźniające napięcie ciała.
17. Mówić dziecku, że jest: wyjątkową córeczką, wyjątkowym synkiem.
18. Zachęcać dziecko do współpracy, do samodzielności – nie wyręczać w prostych czynnościach – umożliwiać odnoszenie sukcesów (nawet bardzo drobnych) np. podczas samodzielnego ubierania się, pozwolić dokonywać wyborów .
19. Dbać o dobry klimat we własnym domu, by dziecko czuło się w nim bezpiecznie.
20. Zasięgnąć porady psychologa i logopedy, by upewnić się, czy postępujemy właściwie.

Katarzyna Czerwińska-Czernik